

УДК: 342:52

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.41>

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАВОВИЙ ПРОЦЕС В ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ ЄС

Марцеляк О.В.,
*доктор юридичних наук, професор,
провідний науковий співробітник
Інституту держави і права В.М. Корецького
НАН України
ORCID: 0000-0001-6686-0255*

Марцеляк О.В. Вплив міжнародних організацій на національний правовий процес в державах-членах ЄС.

Стаття присвячена дослідженню впливу міжнародних організацій на національний правовий процес у Європейському Союзі, зосереджуючи увагу на адаптації законодавства ЄС до міжнародних правових стандартів. Актуальність теми обумовлена зростанням ролі міжнародного права в умовах глобалізації, коли країни змушені координувати свої дії для забезпечення стабільності, безпеки, підтримки прав людини та сталого розвитку. Міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Світова організація торгівлі (СОТ), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) та Рада Європи, здійснюють значний вплив на формування правових норм ЄС, що забезпечують гармонізацію національного законодавства держав-членів та завершує правову визначеність на всій території Союзу.

У роботі висвітлюються основні форми впливу міжнародних організацій на правовий процес у країнах ЄС, зокрема через прийняття рекомендацій, директив, конвенційних міжнародних угод, а також через виконання рішень міжнародних судів. Особливо увага приділяється сферам прав людини, економічного регулювання, захисту довкілля та безпеки. Аналітичний підхід дозволяє оцінити, як міжнародні організації не тільки адаптують законодавчі акти ЄС до глобальних вимог, але й забезпечують ефективність внутрішнього порядку, безпеку ринку громадян, соціальну справедливість та захист прав людини.

Стаття також розглядає перспективи подальшої інтеграції міжнародних стандартів у правову систему ЄС, зокрема в умовах нових глобальних викликів, таких як кіберзагрози, пандемії, міграційні кризи та кліматичні зміни. Висновки дослідження вказують на важливість співпраці ЄС з міжнародними організаціями як для підвищення рівня правового захисту громадян, так і для посилення ролі ЄС як глобального правового актора. На основі проведеного аналізу стаття підкреслює взаємодію міжнародного права та регіональних нормативних актів як фактор підвищення стабільності та розвитку правової системи ЄС.

Ключові слова: конституція, міжнародна правовий процес, міжнародна організація, влада, правовий процес, законотворчий процес, права людини, міжнародні організації, ЄС, СОТ, ООН, Рада Європи, ВООЗ, інтеграція, міжнародні стандарти.

Martseliak O.V. The influence of international organizations on the national legislative process in EU member states.

The article is devoted to the study of the influence of international organizations on the national legislative process in the European Union, focusing on the adaptation of EU legislation to global legal standards. The relevance of the topic is due to the growing role of international law in the context of globalization, when countries are forced to coordinate their actions to ensure stability, security, support for human rights and sustainable development. International organizations, such as the United Nations (UN), the World Trade Organization (WTO), the World Health Organization (WHO) and the Council of Europe, are considered to have a significant influence on the formation of EU legal norms, ensuring the

harmonization of national legislation of the Member States and complete legal certainty throughout the territory of the Union.

The paper highlights the main forms of influence of international organizations on lawmaking in the EU, in particular through the adoption of recommendations, directives, conventional international agreements, as well as through the implementation of decisions of international courts, such as the European Court of Human Rights. Particular attention is paid to the areas of human rights, economic regulation, environmental protection and security, international standards have become the basis for the development of European norms. The analytical approach allows us to assess how international organizations not only adapt EU legislative acts to global requirements, but also ensure the effectiveness of internal order, market security of citizens, social justice and protection of human rights. The article also considers the prospects for further integration of international standards into the EU legal system, in particular in the context of new global challenges, such as cyber threats, pandemics, migration crises and climate change. The conclusions of the study indicate the importance of EU cooperation with international organizations both for increasing the level of legal protection of citizens and for strengthening the role of the EU as a global legal actor. Based on the analysis, the article emphasizes the interaction of international law and regional regulations as a factor in increasing the stability and development of the EU legal system.

Key words: constitution, international lawmaking, international organization, power, lawmaking process, human rights, international organizations, EU, WTO, UN, Council of Europe, WHO, integration, international standards.

Постановка проблеми. Вплив міжнародних організацій на правотворчий процес є надзвичайно актуальним для Європейського Союзу в умовах глобалізації, коли посилюються взаємозалежність і взаємозв'язок держав у політичній, економічній та соціальній сферах. Міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Світова організація торгівлі (СОТ), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) та Рада Європи, встановлюють універсальні стандарти, що регулюють широкий спектр питань від прав людини до торгівлі та охорони здоров'я. Для ЄС, як регіонального інтеграційного об'єднання, важливо дотримуватися цих стандартів, оскільки вони сприяють посиленню його позицій як глобального гравця на міжнародній арені та забезпечують єдність у внутрішньому правовому просторі.

Однією з основних причин актуальності цієї теми є необхідність гармонізації національних правових систем держав-членів ЄС із міжнародними стандартами у контексті євроінтеграції України. Міжнародні організації не лише встановлюють загальні правила, але й формують еталони, що стимулюють держави ЄС вдосконалювати свої законодавчі практики та дотримуватися загальноприйнятих норм. Зокрема, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція прав людини, ЄКПЛ), підписана всіма державами-членами Ради Європи, встановлює базові стандарти в галузі прав людини, які є орієнтиром для національних правових систем та правозастосування у державах-членах ЄС [1].

Іншим важливим аспектом є адаптація законодавства ЄС до сучасних глобальних викликів, таких як зміна клімату, міжнародна кібербезпека, боротьба з тероризмом, економічні кризи та нові загрози здоров'ю населення. Міжнародні організації надають країнам-членам ЄС рекомендації, принципи та директиви, які дозволяють Союзу більш ефективно адаптуватися до цих викликів.

Актуальність теми також обумовлена тим, що ЄС, приймаючи міжнародні стандарти, формує єдиний правовий простір, який дозволяє забезпечувати стабільність та передбачуваність правових відносин між державами-членами. Це особливо важливо в умовах інтеграції нових членів до Союзу, коли кожна країна має адаптувати своє законодавство до норм ЄС та міжнародного права, щоб зберегти рівність і захист прав усіх громадян Союзу. Інтеграція міжнародних норм також дозволяє ЄС діяти як активний учасник міжнародного правового порядку, впливаючи на розвиток глобальних стандартів і, таким чином, зміцнюючи свою роль у світовій політиці.

Тому, дослідження впливу міжнародних організацій на правотворчий процес у ЄС є важливим для розуміння того, як міжнародне право інтегрується у правові системи держав-членів і яким чином це забезпечує стійкий правовий порядок, соціальну справедливість, економічний розвиток та захист прав громадян у межах Європейського Союзу.

Стан дослідження. Вплив міжнародних організацій на національний правотворчий процес держав-членів ЄС не знайшов належного наукового опрацювання у вітчизняній правовій науці.

Окремих аспектів цієї проблематики торкалися О. Бондаренко, Н. Блажінська та деякі інші вчені-правники. Проте системного підходу до належного аналізу даного питання немає. Відповідно основними джерелами для написання даної наукової статті став аналіз правових документів міжнародних організацій, практики Європейського суду з прав людини та аналітичних оглядів за темою дослідження.

Метою статті є висвітлення основних механізмів та прикладів впливу міжнародних організацій на правотворчість в ЄС, а також визначити, як цей вплив сприяє узгодженню національного законодавства держав-членів з міжнародними нормами. З метою досягнення визначеної мети передбачається вирішення таких *дослідницьких завдань*: виявити механізми впливу міжнародних організацій на національні законодавчі процеси країн ЄС; проаналізувати приклади змін у національному законодавстві під впливом міжнародних організацій; дослідити позитивні й негативні наслідки такого впливу на суверенітет та правову ідентичність; оцінити перспективи подальшого впливу міжнародних організацій на правові системи ЄС в умовах інтеграції та глобалізації.

Вклад основного матеріалу. Серед міжнародних організацій, що здійснюють значний вплив на європейське законодавство та правотворчий процес найперше виокремимо Організація Об'єднаних Націй. ООН є однією з найбільших та найвпливовіших міжнародних організацій, яка встановлює універсальні стандарти в багатьох галузях, зокрема, прав людини, економіки та охорони довкілля. ЄС підтримує стандарти, визначені ООН, через імплементацію ключових міжнародних угод і конвенцій, таких як Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1965 рік) і Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979 рік). Наприклад, імплементація стандартів, визначених у Конвенції про права осіб з інвалідністю, є частиною зобов'язань ЄС перед ООН та спрямована на забезпечення прав осіб з інвалідністю на рівні всіх держав-членів ЄС [2].

Світова організація торгівлі регулює правила міжнародної торгівлі, впливаючи на європейські правові норми в сфері економічного співробітництва та торгівлі. ЄС, будучи членом СОТ, дотримується принципів прозорості, недискримінації та справедливої конкуренції, закріплених у Генеральній угоді з тарифів і торгівлі (ГАТТ). Це зобов'язує держави-члени адаптувати своє національне законодавство відповідно до стандартів СОТ, зокрема у сфері митного регулювання [3].

Рада Європи, що об'єднує 46 держав, в тому числі і більшість держав-членів ЄС, має значний вплив на правотворчий процес у сфері захисту прав людини та основоположних свобод. Основним інструментом впливу є Європейська конвенція з прав людини, яка забезпечує захист прав людини в усіх державах-членах. Виконання рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) є обов'язковим для всіх держав, які ратифікували ЄКПЛ, що означає прямий вплив на правові системи цих країн.

ВООЗ координує міжнародні зусилля щодо охорони здоров'я і відіграє ключову роль у визначенні стандартів медичної допомоги та громадського здоров'я. ЄС співпрацює з ВООЗ для вироблення політик у сферах запобігання епідеміям, охорони психічного здоров'я та вакцинації. Наприклад, пандемія COVID-19 продемонструвала потребу в європейській інтеграції зусиль для дотримання рекомендацій ВООЗ щодо вакцинування та захисту здоров'я населення.

Міжнародні організації використовують різні інструменти для забезпечення інтеграції своїх стандартів у правову систему ЄС. Це сприяє узгодженню національного законодавства держав-членів з міжнародними вимогами, підвищуючи ефективність правового регулювання в ЄС. Основні форми впливу включають рекомендації, директиви, конвенції, угоди та судові рішення.

Рекомендації міжнародних організацій мають характер так званих «м'яких норм» (soft law), що не є обов'язковими для виконання, проте надають державам-членам орієнтири у правотворчій діяльності. Наприклад, рекомендації Ради Європи щодо захисту персональних даних та конфіденційності знайшли своє відображення в Загальному регламенті ЄС щодо захисту даних (GDPR), який посилює права громадян на захист їхніх даних у цифровому середовищі [4].

Директиви міжнародних організацій, хоч і формально не є обов'язковими, часто створюють правові рамки, які ЄС поступово імплементує через свої акти. Наприклад, рекомендації Міжнародної організації праці (МОП) про рівність у трудових правах [5] сприяли прийняттю в ЄС низки норм, що захищають права працівників, зокрема права на рівну оплату праці [6, с. 190].

Конвенції є одними з найпотужніших інструментів впливу на правотворчий процес, оскільки вони мають обов'язковий характер для держав, що їх ратифікують. Однією з таких є Європейська конвенція з прав людини, яка гарантує базові права та свободи всіх громадян країн-членів Ради

Європи, а також впливає на формування європейських норм у правовій сфері. Кожне рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) зобов'язує держави не лише враховувати прецедентне право, але й удосконалювати національні закони для відповідності міжнародним стандартам.

Судові рішення ЄСПЛ мають обов'язковий характер для держав-членів Ради Європи, що змушує їх коригувати національні закони відповідно до рішень суду. Зокрема, у випадку порушень прав людини на національному рівні, рішення ЄСПЛ може вимагати від держав-членів внести зміни у відповідні нормативні акти. Наприклад, у справі «S. and Marger проти Великої Британії», ЄСПЛ постановив, що зберігання даних осіб, які не мають кримінальних записів, є порушенням права на приватність, що призвело до змін у британському законодавстві та подібних законів інших держав ЄС [7].

Інший впливовий механізм – це прецедентне право, яке формується через практику міжнародних судів, зокрема ЄСПЛ та Суду Європейського Союзу (СЕС). Рішення СЕС є джерелом права в країнах-членах ЄС, що допомагає забезпечити єдине розуміння норм у всьому Союзі. Це впливає на правотворчий процес у країнах-членах, зокрема в питаннях захисту прав людини, захисту споживачів, екологічного права та інших. У цьому контексті Н. Блажівська робить висновок, що «виробляючи свої правові позиції прецедентів, Європейський суд встановлює єдині стандарти правопорядку для держав-учасниць Конвенції і входить у своїх рішеннях за рамки тлумачення і конкретизації права, створюючи прецеденти в якості повноцінних джерел права» [8].

Включення міжнародних стандартів до національного законодавства держав-членів ЄС здійснюється через численні канали впливу, які забезпечують адаптацію європейських норм до глобальних вимог. Європейський Союз, як регіональний інтеграційний проект, прагне до гармонізації власного законодавства з міжнародними правовими стандартами, що посилює його позиції на глобальній арені.

Особливо в цьому плані слід відзначити міжнародні стандарти в галузі прав людини, які суттєво впливають на правові рамки Європейського Союзу, що зобов'язує країни-члени забезпечувати відповідність власних законів міжнародним нормам. Наприклад, Європейська конвенція з прав людини стала нормативним орієнтиром для ЄС у питаннях захисту прав людини, що обумовлює інтеграцію правових принципів ЄКПЛ у правотворчу діяльність Союзу. Цей процес включає не лише адаптацію законодавства, але й уніфікацію практики судового захисту прав людини, що формує прецедентне право та сприяє забезпеченню правової визначеності у всіх країнах-членах.

Зокрема, розвиток Загального регламенту ЄС щодо захисту даних (GDPR) є прикладом адаптації міжнародних стандартів у сфері захисту персональних даних, що відображає орієнтацію ЄС на захист прав особи в умовах цифрової трансформації [4]. Водночас, цей процес є двостороннім: встановлюючи власні стандарти, ЄС водночас чинить зворотний вплив на міжнародні норми, створюючи нові орієнтири для країн-партнерів. Це підтверджує тезу, що ЄС не лише приймає міжнародні стандарти, але й формує їх на глобальному рівні, демонструючи складну взаємодію міжнародного та регіонального права.

Іншою важливою сферою впливу міжнародних організацій є економічні стандарти, зокрема ті, що регулюються Світовою організацією торгівлі (СОТ). Як активний член СОТ, ЄС зобов'язаний дотримуватися принципів недискримінації, прозорості та добросовісної конкуренції. Це обумовлює потребу у гармонізації правових норм у галузі торгівлі, митного регулювання та антимонопольного законодавства, що забезпечує інтеграцію міжнародних стандартів у правові рамки ЄС [9].

Зважаючи на зазначене, можемо констатувати, що СОТ впливає на правотворчість ЄС, змушуючи держави-члени адаптувати національне законодавство для узгодження з глобальними торговельними стандартами. Наприклад, зобов'язання СОТ сприяють встановленню норм щодо зниження торговельних бар'єрів у ЄС, що полегшує доступ європейських товарів та послуг на міжнародні ринки. Ця інтеграція дозволяє ЄС не лише забезпечити ефективність внутрішнього ринку, але й створювати єдину правову базу для міжнародної торгівлі, посилюючи позиції Союзу як провідного економічного партнера.

З огляду на глобальні екологічні виклики, такі як зміна клімату, забруднення навколишнього середовища та вичерпність ресурсів, ЄС адаптує свої правові рамки до міжнародних екологічних стандартів, що встановлюються ООН та іншими організаціями. Наприклад, Паризька кліматична угода значно вплинула на формування політики ЄС щодо скорочення викидів парникових газів, яка є обов'язковою для всіх держав-членів.

ЄС поступово адаптує екологічні стандарти до вимог сталого розвитку, розробляючи директиви та регламенти щодо захисту довкілля, які відображають міжнародні зобов'язання. Наприклад, Директива ЄС щодо якості повітря передбачає конкретні цілі щодо скорочення викидів, що відповідає глобальним стандартам, встановленим ВООЗ. Така гармонізація законодавства дозволяє країнам-членам забезпечувати високий рівень екологічної безпеки та слідувати єдиним стандартам сталого розвитку [10].

Аналіз вищенаведених сфер впливу міжнародних стандартів дозволяє зробити висновок, що ЄС здійснює всебічну інтеграцію міжнародних норм у національні правові системи, що підвищує його репутацію як суб'єкта міжнародного права та впливового гравця у глобальному правовому середовищі. Водночас, інтеграція міжнародних стандартів створює умови для сталого розвитку, що сприяє закріпленню принципів правової визначеності, економічної стабільності та соціальної справедливості в усьому Союзі.

В умовах зростання глобальних викликів, таких як війна, тероризм, кіберзагрози, міграційні кризи та загрози правам людини, Європейський Союз активно співпрацює з міжнародними організаціями задля забезпечення стабільності та безпеки. Ця співпраця здійснюється через взаємне прийняття норм, реалізацію спільних стратегій і інтеграцію міжнародних правових стандартів у національні законодавчі системи держав-членів ЄС.

Рада Європи, що має статус окремої міжурядової організації від ЄС, виступає важливим партнером у розвитку та впровадженні норм захисту прав людини. Чи не основним правовим документом Ради Європи є Європейська конвенція з прав людини, яка встановлює обов'язкові стандарти захисту прав людини. Всі держави-члени ЄС є учасниками цієї Конвенції, що зобов'язує їх виконувати рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), а також враховувати ці рішення в національних правових системах.

Імплементация ЄКПЛ в ЄС сприяє розвитку єдиного підходу до забезпечення прав людини та є важливим елементом уніфікації правозастосування в державах-членах. Зокрема, рішення ЄСПЛ часто стають основою для правових реформ на національному рівні. Наприклад, у справі «А. В. and С. проти Ірландії» ЄСПЛ виніс рішення, яке вплинуло на національну політику щодо абортів, змусивши Ірландію адаптувати законодавство відповідно до вимог ЄКПЛ [11].

Оскільки тероризм становить одну з найбільших загроз для сучасної безпеки, ЄС активно співпрацює з ООН у розробці та імплементации стратегій для протидії тероризму та захисту громадян. Резолюції Ради Безпеки ООН формують обов'язкові зобов'язання для держав-членів ЄС щодо боротьби з тероризмом, запобігання радикалізації та фінансування тероризму. Так, Резолюція 1373 РБ ООН, прийнята у відповідь на теракти 11 вересня 2001 року, зобов'язала всі держави посилити свої законодавчі та інституційні механізми боротьби з тероризмом [12].

На основі цих міжнародних зобов'язань, ЄС розробив спільну Антитерористичну стратегію, яка включає заходи із запобігання тероризму, охорони громадян, переслідування терористів та реагування на кризові ситуації. Інтеграція резолюцій ООН до законодавства ЄС забезпечує спільний підхід у сфері безпеки та сприяє створенню єдиної правової бази для держав-членів.

В цьому ж аспекті хочеться відзначити, що соціальна політика ЄС значною мірою віддзеркалює глобальні стандарти, розроблені ООН і ВООЗ, особливо у сфері охорони здоров'я, соціального захисту та боротьби з нерівністю. ЄС імплементує рекомендації ВООЗ щодо зміцнення громадського здоров'я, що передбачає координацію зусиль у боротьбі з епідеміями, поліпшення якості медичної допомоги та доступності медичних послуг. Наприклад, під час пандемії COVID-19 ЄС слідував рекомендаціям ВООЗ у сфері вакцинації, розробки політики карантину та медичного забезпечення населення, що дозволило країнам-членам забезпечити ефективну координацію дій у боротьбі з пандемією.

Крім того, Рада Європи та ООН активно співпрацюють з ЄС у питаннях гендерної рівності, забезпечення рівних можливостей та захисту вразливих груп населення. ЄС приймає директиви, спрямовані на забезпечення рівного доступу до працевлаштування та боротьбу з дискримінацією на робочому місці, що відображає принципи, закладені в Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) [14].

Співпраця ЄС з міжнародними організаціями у сфері прав людини та безпеки не лише покращує правозастосування в державах-членах, але й слугує основою для стабільного соціального та правового розвитку. Така взаємодія дозволяє ЄС адаптуватися до нових викликів, які вимагають міжнародної координації, таких як тероризм, кібербезпека та захист здоров'я населення.

Крім того, зростання зобов'язань ЄС у межах міжнародного права створює сприятливі умови для подальшого розвитку європейської інтеграції, зміцнення правових механізмів та покращення добробуту громадян. Відповідно, ЄС не лише приймає міжнародні стандарти, але й активно впливає на їхнє формування, демонструючи потенціал Союзу як глобального лідера у сферах прав людини та безпеки.

Висновки. Проаналізувавши основні механізми впливу міжнародних організацій на правотворчий процес у Європейському Союзі, можна зробити висновок, що міжнародні стандарти відіграють важливу роль у формуванні єдиного правового простору в ЄС. Інтеграція норм і принципів міжнародного права у національні законодавства держав-членів підвищує правову визначеність, сприяє ефективному функціонуванню внутрішнього ринку, посиленню безпеки, захисту прав людини та дотриманню соціальних стандартів.

Міжнародні організації, такі як ООН, СОТ, Рада Європи та ВООЗ, надають ЄС надійну правову основу для вдосконалення національних законодавчих механізмів. Ці організації забезпечують ЄС універсальними правовими стандартами, що є своєрідним фундаментом для розробки нормативних актів і директив ЄС. Наприклад, Європейська конвенція з прав людини формує основи захисту прав і свобод у державах-членах, а судова практика ЄСПЛ допомагає країнам ЄС дотримуватися однакових підходів до правозастосування.

Економічні норми СОТ забезпечують сталість і прозорість внутрішнього ринку, а також сприяють розширенню торговельних зв'язків з іншими країнами. Стандарти СОТ, такі як недискримінація, справедлива конкуренція та прозорість, дозволяють державам-членам ЄС забезпечити сприятливі умови для міжнародної торгівлі, що є важливим для розвитку європейської економіки.

Інтеграція міжнародних стандартів у правотворчість ЄС сприяє не тільки зростанню рівня правового захисту, але й розвитку нових механізмів співпраці з міжнародними організаціями. На основі аналізу сучасних тенденцій можна передбачити, що майбутнє правотворчості в ЄС буде характеризуватися ще більш глибокою інтеграцією міжнародних норм, зокрема у таких сферах:

Посилення міжнародної співпраці в боротьбі з глобальними викликами: з огляду на зростаючу кількість нових загроз, таких як кіберзлочинність, зміна клімату та пандемії, ЄС потребуватиме тіснішої співпраці з міжнародними організаціями, зокрема ООН і ВООЗ. Наприклад, реалізація глобальних екологічних стандартів у рамках Паризької угоди стане однією з головних стратегічних цілей для ЄС у найближчі роки, що допоможе Союзу зробити свій внесок у боротьбу зі зміною клімату.

Вплив міжнародних правових стандартів на розробку нових нормативних актів ЄС: зростаюча роль міжнародного права у регулюванні таких сфер, як цифрові права, захист персональних даних, права мігрантів, сприятиме прийняттю нових директив і регламентів ЄС, що враховуватимуть рекомендації міжнародних організацій. Наприклад, адаптація міжнародних стандартів ВООЗ у сфері охорони здоров'я та рекомендацій щодо боротьби з нерівністю стане основою для подальшого розвитку соціальної політики ЄС.

Гармонізація міжнародного і європейського правозастосування: майбутня правотворча діяльність ЄС буде спрямована на створення більш ефективного механізму імплементації рішень міжнародних судів та забезпечення узгодженості норм на всій території Союзу. Наприклад, подальша інтеграція принципів ЄКПЛ та забезпечення виконання рішень ЄСПЛ у національних законодавствах дозволить ЄС гарантувати єдиний рівень правового захисту для всіх громадян.

Майбутнє розвитку правової системи ЄС значною мірою залежить від здатності Союзу реагувати на глобальні виклики, інтегруючи міжнародні стандарти у свої нормативні акти. Це означає, що правотворчий процес у ЄС буде дедалі більше орієнтований на прийняття зобов'язань, спрямованих на забезпечення стабільного розвитку, соціальної рівності та захисту прав громадян у рамках європейської та міжнародної правової системи. Оскільки ЄС займає позицію регіонального лідера, його здатність формувати і приймати міжнародні стандарти сприятиме посиленню ролі ЄС у глобальному правовому порядку.

Таким чином, міжнародні організації є потужним правовим фундаментом, який сприяє розвитку європейської інтеграції та закріпленню ЄС як впливового актора на світовій арені. Зокрема, міжнародні правові норми забезпечують стабільний розвиток і підтримують правову визначеність у державах-членах, що є важливим фактором для ефективного функціонування внутрішнього ринку, захисту прав людини та безпеки на всій території ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text.
3. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_003#Text.
4. Загальний регламент про захист даних (GDPR). Офіційний переклад українською мовою. URL: <https://gdpr-text.com/uk/>
5. Employment Relationship Recommendation, 2006 (No. 198). URL: https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312535.
6. Бондаренко О. Акти міжнародної організації праці як джерела міжнародно-правового регулювання праці. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики: збірник матеріалів III Міжнародної конференції (м. Кропивницький, 06 жовтня 2023 року)*. Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 189-191.
7. Case of S. and Marper v. The United Kingdom. 4 December 2008. Applications nos. 30562/04 and 30566/04. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-90051%22%7D>.
8. Блажівська Н.Є. Прецедентний характер рішень Європейського суду з прав людини. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип. 2 Т. 2. 2018. URL: <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/201/188>.
9. Огляд торговельної політики Європейського Союзу. Міністерство економіки України. 15.06.2023. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?id=1ac01a7b-92e7-4598-a787-9a602f972944&lang=uk-UA&title=OgliadTorgovelnoiPolitikivropeiskogoSoiuzu>.
10. Директива 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_950#Text.
11. Case of A, B and C v. Ireland. [Ukrainian Translation] legal summary by the COE Human Rights Trust Fund. Conseil de l'Europe/Cour. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-118527%22%7D>.
12. Security Council unanimously adopts wide-ranging anti-terrorism resolution; calls for suppressing financing, improving international cooperation. SC/7158 28 September 2001. URL: <https://press.un.org/en/2001/sc7158.doc.htm>.
13. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women New York, 18 December 1979. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women>.